

เกร็ดความรู้: ตัววัดคุณลักษณะการดำเนินการของตลาดซื้อขายหลักทรัพย์

เราจะมาคุยกันเรื่องตัววัดที่วัดคุณลักษณะการดำเนินการของตลาดซื้อขายหลักทรัพย์ โดยจะพูดถึงตัววัดที่ใช้กันบ่อยๆคือ สภาพคล่อง (liquidity) และ คุณลักษณะ ที่ด้านของสภาพคล่องคือ ความแน่นของตลาด (Market tightness) ความลึกของตลาด (Market depth) ความยืดหยุ่นของตลาด (Market resiliency) และ ความเร็วของตลาด (Market immediacy)

เรามักคุ้นเคยกับคำว่า Liquidity หรือสภาพคล่อง ซึ่งมักจะใช้กับ สินทรัพย์ (Asset) หรือ ตลาด (Market) สภาพคล่องของทรัพย์สินหมายถึง ความสามารถของทรัพย์สินที่จะนำไปเปลี่ยนเป็นเงิน ได้ทันทีในราคาอ้างอิงตลาดที่แพร่หลาย สำหรับสภาพคล่องของตลาดจะหมายถึง ความสามารถที่มีของตลาดในการแลกเปลี่ยนสินค้า สินค้าที่ซื้อขายมีสภาพคล่องสูง ซึ่งเนื่องมาจากมีผู้ซื้อ ผู้ขายจำนวนมาก หรือมีผู้ค้าตราสาร (Dealer) นำมาซึ่งสภาพคล่อง และสามารถรองรับปริมาณซื้อขายได้มากโดยมีผลต่อราคาซื้อขายน้อยมาก

เรามักพูดถึงคำว่าสภาพคล่องจนติดปาก แต่ว่าสภาพคล่องที่พูดถึงนี้เขาวัดกันอย่างไร การประเมินสภาพคล่องของตลาดสามารถประเมินได้จากคุณลักษณะสามประการของตลาดคือ ความแน่นของตลาด (Market tightness) ความลึกของตลาด (Market depth) ความยืดหยุ่นของตลาด (Market resiliency) และ ความเร็วของตลาด (Market immediacy)

ความแน่นของตลาด (Market tightness) หรือ บางครั้งเรียกว่าความกว้างของตลาด (Market width) คือตัววัดสภาพคล่องตัวหนึ่งที่มีพื้นฐานมาจาก ช่วงห่างระหว่างราคาเสนอซื้อ และ ราคาเสนอขาย (Bid-Ask Spread) ช่วงห่างราคา ระหว่างราคาเสนอซื้อ และ ราคาเสนอขาย เป็นตัววัดตัวหนึ่งของสภาพคล่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับตลาดที่เป็น Quote driven market ราคาซื้อขายกำหนดได้อย่างละเอียดและไม่ได้มีช่วงราคากำหนดไว้ดังเช่นกรณีของตลาดหลักทรัพย์บ้านเรา ที่มีช่วงราคาที่กำหนดไว้ล่วงหน้าไม่ใช่กลไกตลาดเป็นตัวกำหนด ดังนั้นช่วงห่างราคา ระหว่างราคาเสนอซื้อ และ ราคาเสนอขาย มักจะเป็นหนึ่งช่วงราคา จึงไม่ใช่ตัววัดที่ดี

ความลึกของตลาด (Market depth) วัดจากจำนวนคำสั่งซื้อขายที่มารออยู่บนกระดาน จะเป็นราคาเดียวกันหรือไม่ก็ได้ ตัววัดตัวนี้มีแนวคิดที่ง่ายคือวัดจากจำนวนคนที่มารอรับซื้อหรือรอเสนอขาย ซึ่งจะเป็นตัวสะท้อนโดยตรงกับจำนวนผู้เข้าร่วมในตลาดนั่นเอง

ความยืดหยุ่นของตลาด (Market resiliency) ตัววัดตัวนี้เน้นไปที่การวัดความสามารถของตลาดในการคืนสู่ภาวะปกติ หลังจากมีคำสั่งซื้อขายขนาดใหญ่เข้ามาในตลาด

ในขณะที่ ความเร็วของตลาด (Market immediacy) วัดจากความเร็วของตลาดในการกลืน (Absorb) คำสั่งซื้อขายขนาดใหญ่

ความแปรปรวนของราคา (Price volatility) เป็นตัววัดที่สำคัญตัวหนึ่งในการวิเคราะห์ตลาดและการลงทุนในตราสารและหลักทรัพย์ ความแปรปรวนของราคาของตราสารหรือหลักทรัพย์จะเป็นตัววัดที่ใช้สะท้อนความเสี่ยงจากราคาลดลง (Market risk) ในการลงทุนในหลักทรัพย์และตราสารนั้นๆ มักจะวัดกันด้วยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลตอบแทนรายวันด้านราคาของหลักทรัพย์หรือตราสารนั้น ในบางครั้งจะมีการขยายส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนี้เป็นอัตราต่อปี ตัววัดนี้บ่งบอกของความขึ้นลงของราคาของหลักทรัพย์หรือตราสาร ตราสารที่มีความแปรปรวนของราคา (Price Volatility) สูงจะพบว่าราคามีการเปลี่ยนแปลงขึ้นๆ ลงๆ มาก ในขณะที่ตราสารที่มีความแปรปรวนของราคา (Price Volatility) ต่ำจะพบว่าราคาจะนิ่งๆหรือมีการขึ้นหรือลงอย่างต่อเนื่องไม่พบการขึ้นๆ ลงๆ เปลี่ยนทิศทางของราคามากนัก ในอนาคตเราจะคุ้นเคยกับความแปรปรวนของราคามากขึ้นเมื่อมีตลาดตราสารอนุพันธ์ เนื่องจากความแปรปรวนของราคาจะเป็นตัวแปรที่สำคัญในการกำหนดราคาตราสารอนุพันธ์

การวัดความแปรปรวนของราคา (Price Volatility) ของตลาดโดยรวม มีลักษณะเดียวกับการวัดความแปรปรวนของราคาตราสารโดยจะมีการรวมการเปลี่ยนแปลงราคาตราสารเข้าด้วยกันโดยมักให้น้ำหนักแต่ละตราสารตามขนาดรวมของแต่ละตราสาร (Market Capitalization) การวัดความแปรปรวนของราคาของตลาดโดยรวม จะมีการลงลึกไปถึงการวัดความแปรปรวนของราคาในระหว่างวัน (Intraday Price Volatility) กับ ความแปรปรวนของราคาต่างวัน (Interday Price Volatility) การวัดความแปรปรวนของราคาในระหว่างวัน (Intraday Price Volatility) จะหมายถึงการขึ้นๆลงๆของราคาภายในวันเดียวกัน แต่ความแปรปรวนของราคาต่างวัน (Interday Price Volatility) จะคล้ายกับความแปรปรวนของราคาต่างวันของตราสาร คคือการขึ้นลงของราคาเมื่อข้ามวันไปแล้ว

ที่เราคุยกันถึงการวัดสภาพคล่องของตลาดซึ่งมีคุณลักษณะสี่ด้านในสัปดาห์ที่แล้วนั้น จะมีการวัดบางด้านที่จะเกี่ยวข้องกับการวัดความเคลื่อนไหวของราคา ความเคลื่อนไหวของราคานี้สามารถใช้ความแปรปรวนของราคาในระหว่างวัน กับ ความแปรปรวนของราคาต่างวัน เป็นตัวแทนของความเคลื่อนไหวของราคาตราสารในตลาดได้